

The fundamental theorem of Chanuka

Limmud, Sunday 22nd December 2019, 17:20, Orange 10

Ian Gamse

Lights, lights and more lights. Why so many? And what for? We'll explore the classic rabbinic texts, discover a raft of opinions and try to uncover the conceptual bases that underpin the halakhic debates.

The core *mitsva* of Chanuka is described in a *baraita* that appears in Shabbat 21b:

ת"ר מצות חנוכה נר איש וביתו
והמהדרין נר לכל אחד ואחד
והמהדרין מן המהדרין ב"ש אומרים יום ראשון מדליק שמנה מכאן
ואילך פוחת והולך וב"ה אומרים יום ראשון מדליק אחת מכאן
ואילך מוסיף והולך
אמר עולא פליגי בה תרי אמוראי במערבא ר' יוסי בר אבין ור' יוסי בר
זבידא חד אמר טעמא דב"ש כנגד ימים הנכנסין וטעמא דב"ה כנגד ימים
היוצאין וחד אמר טעמא דב"ש כנגד פרי החג וטעמא דבית הלל דמעלין
בקדש ואין מורידין

Our Rabbis taught: the *mitsva* of Chanuka: a light, each man and his house

And the *mehadrin*, a light for each

And the *mehadrin min hamehadrin*, Shammai's House say on the first day one lights eight, and then decreases; Hillel's House say on the first day one lights one and then increases

Said Ulla: two Amoraim in the West, R. Yose b. Avin and R. Yose b. Zevida disagree about this. One said that the reason of Shammai's House is the days to come and that of Hillel's House is the days that have gone; and one said that the reason of Shammai's House is that it corresponds to the bullocks offered on Sukkot and the reason of Hillel's House is that we raise status in holiness and don't reduce it.

What is the definition of the *mitsva*? (And what is the significance of **נר איש וביתו**?)

Rashi:

נר איש וביתו. נר אחד בכל לילה ואיש וכל בני ביתו סגי להו בנר אחד:

One light on each night, and one light is enough for a man and all the members of his household

And what do we mean by *mehadrin*? Surely we know what this means! – but apparently not:

והמהדרין. אחר המצות עושין נר אחד בכל לילה לכל אחד ואחד מבני הבית:

Those who are *mehadrin* after *mitsvot* do one light each night per person in the house

Is this the usual meaning of *hiddur*?

Compare this passage in Bava Kama 9b:

אמר ר' זירא בהידור מצוה עד שליש במצוה

Said R. Zeira: In *hiddur mitsva*, up to a third

About which Rashi says:

בהידור מצוה עד שליש במצוה. שאם מוצא ב' ספרי תורות לקנות ואחד הדור מחבירו יוסיף שליש הדמים ויקח את ההדור דתניא (שבת דף קלג:) זה א-לי ואנוהו התנאה לפניו במצות עשה לך ספר תורה נאה לולב נאה טלית נאה ציצית נאה:

If one has a choice of two *sifrey torah* to buy, and one is more beautiful than the other, one should spend up to a third of the price to buy the more beautiful one, as it was taught in a *baraita* (Shabbat 133b) "This is my God and I will make Him pretty" – prettify oneself before Him in *mitsvot*: make for yourself a pretty *sefer torah*, a pretty *lulav*, a pretty *talit*, pretty *tsitsit*.

How do we explain this difference in approach?

And then back to the *mitsva* itself. How do the two levels of *hiddur* work?

R. Isaac of Dampierre in Tosafot:

המהדרין מן המהדרין. נראה לר"י דב"ש וב"ה לא קיימי אלא אנר איש וביתו שכן יש יותר הידור דאיכא היכרא כשמוסיף והולך או מחסר שהוא כנגד ימים הנכנסים או היוצאים אבל אם עושה נר לכל אחד אפי' יוסיף מכאן ואילך ליכא היכרא שישברו שכן יש בני אדם בבית

While for Maimonides:

הלכות חנוכה פרק ד

א כמה נרות הוא מדליק בחנוכה--מצותה שיהיה כל בית ובית מדליק נר אחד, בין שהיו אנשי הבית מרובין, בין שלא היה בו אלא אדם אחד. והמהדר את המצוה, מדליק נרות כמניין אנשי הבית, נר לכל אחד ואחד, בין אנשים בין נשים. והמהדר יותר על זה ועושה מצוה מן המובחר, מדליק נר לכל אחד ואחד בלילה הראשון, ומוסיף והולך בכל לילה ולילה, אחד.

ב כיצד: הרי שהיו אנשי הבית עשרה--בלילה הראשון, מדליק עשרה נרות; ובליל שני, עשרים; ובליל שלישי, שלושים; עד שנמצא מדליק בליל שמיני, שמונים.

ג מנהג פשוט בכל ערינו בספרד, שיהיו כל אנשי הבית מדליקין נר אחד בלילה הראשון, ומוסיפין והולכין נר בכל לילה ולילה, עד שנמצא מדליק בליל שמיני שמונה נרות--בין שהיו אנשי הבית מרובים, בין שהיה אדם אחד

What is the *mitsva*?

And what is the *hiddur*?